

Vsakdo smatral je poravnavo za pošteno, opirajočo se za neomejeno enakopravnost obeh narodnosti tako, da bi se naravno ne mogle kazati nobene pomenljive zapreke več.

Pa stvar obračala se je polagoma drugače, kar je v prvi vrsti povzročil razpor v češkem narodnem taboru. Mladočehi, kateri smatrajo za poklic svojega obstanka: grditi, sumničiti in spodkopavati trud, delovanje, poštenost in pa vspehe zasluženih mož staročeške stranke, storili so vse in z vsakovrstnimi sredstvi, da so češko ljudstvo hujskali zoper najveljavnejše moze svojega naroda. Že vlansko leto, ko o poravnavi na Češkem še nihče govoril ni, kazal se je sad onega samomornega rovanja v tem, da so pri deželnozborskih volitvah Staročehom iztrgali nad 20 volilnih okrajev. Ko pa so se pogajanja med Staročehi in Nemci pričela, ne da bi bil kedo prašal po menenji Mladočehov, začeli so ti od jeze kar sikati, sumničenje in laž postalo jim je izključno orožje, še bolj pa potem, ko se je razglasil načrt poravnave v splošnih obrisih.

V obče je vlada še dosti srečno posredovala, dokler je bila stvar tajna; stranki trdile ste, da sicer ni nobena dosegla vsega, kar je želela, vendar pa so takoj začetkom glasila nemške stranke z neko ponosno zavestjo trdila, da Nemci niso žrtovali ničesar. Nasproti pa so mladočeška glasila trdila, da Čehi niso dosegli ničesar in kmalu je sledila temu očitaniu zatožba, da so Staročehi izdali svoj narod; najojstreje letela je ta tožba zoper vodjo staročehov dr. Riegerja. Kmalu po doganih dogovorih pričela se je izvršitev potom naredb in pri teh glasil se je pred drugimi minister pravosodja.

Žalibog ne moremo trditi, da bi bil pri tem poslu grof Schönborn srečen, kakor se je že tudi pri drugih svojih činih pokazal premalo skušenega politika, ki čine v politiki tudi pri nasprotnikih svojih presoja po idealnih načelih. Pri razpisu višjih sodnijskih služb oglasile so se prve češke pritožbe zoper izvrševanje dotičnih dogovorov.

Mnogo pregrešili so tudi vladni in napolvladni časniki, katerim ni bilo mar družega, kot z „Novo Prešo“ vred hvalisati zmernost in modrost češko-nemške stranke grditi in smešiti staročeške moze, kateri so se tako imeli braniti sami na tri strani, nasproti Mladočehom, Nemcem in pa glasilom vladnim.

Staročehi branili so se vstrajno, možato in pošteno in pokazalo se je že pri deželno-zborskih razpravah, da je vsa staročeška stranka, razun treh mož, ostala do zadne pičice poravnave mož beseda.

Prišla je resolucija dr. Skarda-ova, ki zahteva v čeških okrajih pri sodnijah češki jezik kot notranji uradni jezik.

Res je sicer, da te točke ni bilo o dogovorih, toda s tem tudi ni bila izključena ta v temeljnih državnih zakonih sloneča zahteva; zoper njo glasovati ni mogoče nobenemu češkemu poslancu. Nemški poslanci so se protivili tej zahtevi, vlada pa je rekla, da hoče pritrditi

onemu, o čemer se sporazumete obe stranki in se je s tem sokrivo storila one stare nemške zahteve po nemškem državnem jeziku. Pravičnost poravnave zahteva vsekakor, da se češki strani ne naklada ničesar, kar se enako ne naklada tudi nemški.

Prvo deželno-zborsko zborovanje tega poletja rešilo je samo eno točko, šolsko točko poravnave, po kateri se razdeli deželni šolski svet v nemško in češko kurijo. Zakon potrjen, začel se je izvrševati, Praški mestni svet po ogromni svoji večini pristaš češke stranke, začel se je razgovarjati o možeh, katere naj bi odposlal v nemško kurijo deželnega šolskega sveta. Imenovalo se je med drugimi tudi ime znanega nemškega šolskega vodja, pedagoga in pisatelja, državnega poslanca Heinricha, ki je neoporečen Nemec in šolski strokovnjak. Pri imenovanji tega imena pa so nemški listi in ž njimi tudi vladni listi kar vskipeli, in sedaj ko je Heinrich popolnem postavno tudi res izvoljen, je nemško-češka stranka kar iz sebe, žuga, da je s tem uničena poravnava, da se ona ne vrne več v deželni zbor in da tudi odstopi zopet od vdeležbe za prihodnje leto pripravljene deželske jubilejske razstave. Staročeška stranka pa zavrača s tem, da ji tudi na poravnavi, ako se nemška stranka in vlada tako vede. Ako ta misli, da se sme v stran porivati 6 milijonov Čehov, pa tudi ti ne bodo več hodili ž njo. Mi še ne verujemo, da bi bile to zadnje besede Čehov, to pa vidimo, da je položaj postal zelo negotov!

Naši dopisi.

Dobrova dne 10. julija. (*Javna zahvala, žetev in drugo.*) Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske priznal je v svoji seji dne 23. junija t. l. tukajšnji šolski mladini za marljivo pokončavanje škodljivega mrčesja, nagrado 10 gld.; ta nagrada za pridne šolske otroke razdelila se je med marljive zatiralce mrčesa. Vsak prizadetih otrok prejel je tolikokrat po 3 kr., kolikorkratov donesel je v šolo zapredkov glogovega belina in drugih škodljivcev. Najmanj prejel je oni, ki je zapredkov le enkrat prinesel, namreč 3 kr., največ pa oni, ki je prinesel v šolo zapredkov 26krat, namreč 78 kr. Otrokom se je naročilo, da denar shranijo, in ko pridobe še toliko, da bode za eno poštno-hranilnično karto zadostovalo, si preskrbe poštno-hranilnične uložne knjižice, kar so nekateri uže storili.

Naj prejme slavna c. kr. kmetijska družba kranjska za priznano nagrado ovo potjo najiskrenejšo javno zahvalo tukajšnje šolske mladine. Bog plačaj tisočkrat.

Pretečeni ponedeljek pričela se je tukaj splošna žetev. Ozimna rž je kaj lepa in težkega klasja; obeta dobre letine. Žal, da so ozimna žita, osobito pšenica, po nekaterih njivah zelo plegla in se pomešala vsled vetrovnih nalivov, kar žetev zelo obtežuje. Žetvi sledi ob enem tudi ajdova setev. Marljivo kmetjsko ljudstvo ima ob tem času trudapolnega dela čez glavo. Vse moči

male in velike so od ranega jutra do poznega večera vprežene, kar prouzučuje sedaj tudi bolj neredno obiskovanje šole za nekoliko dni.

Senena letina obnesla se je sploh prav dobro; dasiravno je deževje večkrat neljubo nagajalo, spravilo se je seno lepo, suho, pod streho.

Tekoče šolsko leto sklenemo tukaj dne 29. t. m. zjutraj o 7. uri s zahvalno sveto mašo brez posebne preskušnje, sicer pa, kolikor mogoče slovesno.

V tej šolski občini bile bi velike šolske počitnice na svojem mestu med časom od dne 1. septembra pa do 15. oktobra vsakega leta.*) S tem bilo bi ustrezno po eni strani roditeljem in gospodarjem-kmetovalcem, po drugi pa še bolj racijonalnemu šolskemu napredku.

Zdravstvo je pri nas sedaj vsestransko, bodi Bogu hvala, kaj povoljno, kar naj nam Vsegamogočni ohrani dobrotno tudi v prihodnje!

M. Rant.

Iz Ljubljane. — Konec šolskega leta vršil se je v Ljubljani deloma minulo soboto, deloma včeraj dne 15. t. m. Izpiti zrelosti vršili so se na realki že minuli teden, na gimnaziji vrše se te dni. O nadrobnostih posameznih zavodov poročamo o priliki. Naučni minister dal je koncem prejšnjega tedna razglasiti premeščenja in imenovanja-dolgo vrsto srednješolskih učiteljev — pri katerih nahajamo že drugo nižjo gimnazijo v Ljubljani in pa razpolaganje še ostalimi profesorji kranjske nižje gimnazije. Vodja za drugo ljubljansko gimnazijo do sedaj še ni imenovan, ker si bržkone to „iznenadjenje“ naučni minister hoče prihraniti za posebni trenutek.

— Spominska plošča Matej Ravnikar-jeva se je slovesno raskrila na njegovi rojstni hiši na Vačah minulo nedeljo. Matej Ravnikar rodil se je namreč dne 20. septembra l. 1776. kot sin revnega krojača na Vačah. S podporo tamošnjega kaplana Stendlerja peljal ga je oče v ljubljanske šole, v mašnika posvečen je bil l. 1802. in ob enem imenovan za profesorja bogoslovja. Dolgo vrsto let bil je vodja ljubljanskega semenišča, pri učencih jako priljubljen, in še dandanes pripovedujejo stareji duhovniki marsikatero zanimivo dogodbico o njem. Kot slovenski pisatelj in rodoljub, odlikoval se je poleg Vodnika, Kopitarja in drugih ter Metelkota spraval k slovestvenemu delovanju. Leta 1830. imenovan je bil za tržaškoprskega škofa in je po zaslužnem delovanju zapustivši zanimivo oporoko — umrl leta 1845. Pri razkritji spominske plošče maševal je kot zastopnik škofov gospod kanonik Klun, pred mašo pridigoval je gosp. profesor T. Zupan, slavnostni govor govoril je poslanec-starosta

*) Kako pa bi se strinjalo s to željo gromovito poljsko delo ob času sv. Jakoba, v katerem so po lastnih besedah gospoda dopisovalca „male in velike moči vprežene od ranega jutra do poznega večera“?

Vredništvo.

g. L. Svetec, razkritje vodil je g. dr. Vošnjak. Vkljub deževnemu vremenu bila je vdeležba ljudstva obilna, da so se domači Vačani obilno vdeležili slavnosti, je pač umevno, ker tudi pokojni Ravnikar je v svoji oporoki najbolj mislil na Vačane.

— Učiteljska pripravnica ljubljanska ima, ako se ne motimo, kakor kočevska gimnazija navado, da ne proglašajo tiskanih letnih poročil. Omenjamo toraj glede tamošnjega izpita zrelosti, da se ga je vdeležilo 15 učencev četrtega razreda, od teh je izpit prestal z odliko 1 učenec, povoljno je ta izpit prestalo 8 učencev, ponavljati imajo izpit 4 učenci, četrti razred ponavljati pa imata 2 učenca.

— Za zgradbo deželnega gledališča v Ljubljani oglasilo se je včeraj sedem ponudnikov, odpusti pri razpisanih cenah znašajo deloma do 15%.

— Kamniške železnice tunel nad mestom prodrli so po noči od 14. na 15. dan t. m.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Včerajšnja uradna „Wiener Zeitung“ razglasa več zakonov, o dodatnem proračunu za poljedeljsko ministerstvo, o podporah za uravnavo teka rek in potokov na Tirolskem, o naredbah zoper trtno uš, in pa teh zakonov se tikajoče ministerske naredbe.

Te dni se je zopet vrnil grof Taaffe nazaj na Dunaj z svoje grajščine v Elischau-u, morebiti je to v zvezi s pripravami za češki deželni zbor, o katerem se je govorilo, da se ima sklicati meseca septembra. Deželnozbornske volitve, razun koroških, so dognane. Novoizvoljeni zbori kažejo večinoma staro lice.

Desničarji so na zgubi v Moravski in pa v Solnogradkem, kjer je glasoviti Lienbacher od sebe vrgel vse, kar bi ga moglo značiti kot konservativca in je s tem v večino spraval tamošnje liberalce.

Na Češkem pa se lahko ponaša slovanski živelj z lepim vspehom pridobljenim po složnem delovanju.

Glede koroškega bilo bi želeti samo da se upajo tam vsaj na oder nemški konservativci, dokler bodo ti svoja načela imeli samo na jeziku, ni misliti, da bi se Slovenci in oni otresli liberalnega vodstva.

Ogerska. — Včeraj opoludne vršila se je poroka nadvojvodice Margarete Clementine s knezom Albertom Thurn in Taxis. Prva je hči nadvojvoda Jožefa, ženin pa je sin pred kratkim umrle cesaričine sestre, toraj je svatovščina v najožjih cesarskih rodbinskih krogih. Slavnosti vdeležilo se je zato veliko visoke gospode.

Španjska. — V okraju Valencija je dne 14. t. m. za kolero obolelo 36 oseb, v mestu pa 2.